

Вяра

24.04 по еретическия, † 11 април по църковния календар - Св. свещеномъченик Антипа, епископ Пергамски. Св. мъченици Прокес и Мартиниан

Страданието на свети свещеномъченик Антипа, епископ Пергамски (ок. 68 г.)

През царуването на император Домитиан започнало страшно преследване на християните и до всички князе и управители били разпратени укази - християните безпрекословно да се подчиняват на царските

повели, да приемат езическата вяра и да се покланят на идолите. Тогава се намерили множество верни, които безстрашно изповядали Божието слово, и се разкрило великото мъжество на мъчениците, които се подвизавали за Христа Спасителя. По това време на остров Патмос бил заточен и великият апостол, свети Йоан Богослов - този стълб на Църквата, основата на християнската истина и проповедникът на предвечното Божество на Единородния Син Божий. В Патмос при откровение посред седем светилника Господ му се явил и заповядал да напише до седемте ангела, тоест до епископите на седемте малоазийски църкви, и да подкрепи сонма на мъчениците. При това Господ споменал и за светителя Антипа, за когото е и настоящото повествование. "Верният Ми свидетел Антипа - казва Господ на ученика Си -

биде умъртвен между вас, среди които живее сатаната". Свети Антипа бил епископ на Пергамската църква. От тези думи на Иоановото откровение се вижда какъв верен Христов свидетел е бил Антипа и какви - жителите на град Пергам, жилище на сатаната. Сред тях свети Антипа бил като светлина сред тъмнината, като роза сред тръни, като злато в калта, или, най-добре казано - в огнена пещ, според както е писано: "Той ги е изпитал като злато в горнило". Там и природният закон не се спазвал, и нямало никаква разсъдителност, но всеки мъстел за себе си; силният обиждал слабия и смятали за мъжествен, добър и праведен онзи, който биел или умъртвявал християни. И когато неверните така притеснявали и безпокоели християнското общество, блаженият Антипа, мъж непоколебим във вярата и постоянен в добродетелите, не се смущавал ни най-малко, но сякаш заменил човешкото естество с ангелско, твърдо и безбоязнено заставал срещу враговете. Пренебрегнал заплахите на мъчителите, той често излизал сред народа, сияел като заря и със светлината на чистата и права вяра прогонвал мрака на идолопоклонническата заблуда. Затова бесовете (които елините смятали за богове) избягали оттам и нито един от тях не посмял да остане в град Пергам, където живеел свети Антипа. Бесовете се явявали на своите жреци насън и казвали, че вече не вкусват техните жертви и не подуват жертвените аромати, тъй като ги е прогонил началникът на християните. Тогава елините разгневени тръгнали към Антипа, хванали го и го повлекли към мястото, където обикновено принасяли скверните си жертви. Управителят му казал:

- Ти ли си този Антипа, който не изпълнява царските заповеди и учи другите да не ги изпълняват, и така пречи на нашите жертвоприношения, че не дава на нито един от боговете да се насити от жертвените тлъстини? Заради тебе боговете са изоставили нашия град и могат да го сполетят

всякакви беди, тъй като те не искат повече да го пазят. Стига си тънал в християнското вълшебство; покай се сега и се подчини на нашите закони, за да не престанат боговете, които владеят този прекрасен град, да се грижат за нас и да ни пазят. А ако не пожелаеш да направиш това и не се отречеш от своята вяра, и продължиш да презираш нашето богопочитание, ще бъдеш подложен на достойно наказание по римските закони.

На това свети Антипа отговорил:

- Знай едно, управителю, че аз съм християнин и никак не искам да се подчинявам на безумната и безчестна заповед на царя. Но тъй като въпросите ти трябва да получат достоен отговор, изслушай ме. Ако вашите богове, които вие наричате владетели на цялата вселена, са прогонени, според техните думи, от един смъртен човек, и ако тези, които вие смятате за свои покровители и застъпници, сами търсят вашата помощ, по това лесно можете да разберете заблудата си. Ако те не могат да накажат един човек за причиненото им оскърбление и се признават за победени от него, то как ще могат да избавят от беда целия човешки род или дори само един град? Като вземете под внимание това, вие трябва поне сега да отстъпите от своята пагубна заблуда и да повярвате в Христа, Който слезе от небесата, за да спаси човешкия род. Този Христос в края на времената наистина ще дойде да съди всички и на всекиго ще въздаде според делата му - или мъка, или почит.

И след този благоразумен отговор управителят пак започнал да говори на свети Антипа:

- Вие се подчинявате на нови, изобретени от вас, закони и устави и пренебрегвате древното богопочитание, което сме приели от предците си и което е стигнало до нас по наследство. Не е добре да отстъпим от обичаите на праотците си, защото старото е по-добро от новото и по-благонадеждно, и

по-голяма похвала заслужава това, което е утвърдено от древни времена. Затова и ти си длъжен да промениш своето вярване и да не бъдеш последовател на Човек, Който се е появил неотдавна, с някакви си вълшебства е смутил човешкия живот и е бил разпнат при Пилат Понтийски. Затова, подчини се на царската заповед и ще живееш с нас безметежно, във всичко ще ти помагаме и ще те обичаме със синовна любов; защото твоята старост е достойна да те обичаме и почитаме като баща.

На това свети Антипа отвърнал:

- Дори и безброй доводи да ми представиш, няма да стана толкова безумен и безсмислен, че достигнал дълбока старост и приближавайки се към смъртта, да променя вярата си и заради този злостен и безславен живот да отстъпя от утвърденото изповядване на вярата. Затова не се опитвай да прилъжеш ума ми, който непрестанно се упражнява с четене на божествените книги. Защото в началото не е имало нито един от вашите богове; те са се появили впоследствие и никакво добро не са извършили, никаква полза нямаме от тях; самите те, гнусни и негодни, са станали виновници за лошия и страстен живот и на другите. А щом трябва да спазваме древните лоши правила, следва да подражаваме на Каин братоубиеца. Вие защо не последвате онези, които искали да възлезат на небето и не се посрамили от кръвосмешението със сестрите си, заради което били изстребени с потоп? Ако ще подражавате на техните беззакония, защото са древни, то вече не от вода, а от вечен огън и незаспиващ червей ще бъдете наказани, не се ли покаете.

След тези думи нечестивците хванали светия мъж и го повлекли към храма на Артемида, където имало меден вол; нажежили този вол и поставили в него светия мъченик. Той, като направил кръстно знамение, се молел на Бога и

призовавал:

- Боже, Който ни разкри съкровенията от века тайна на нашия Господ Иисус Христос, чрез Когото си ни открил непонятните дълбини на Твоята благодет, благодаря Ти за всички Твои благодеяния - за това, че спасяваш нас, които се уповаваме на Тебе, а мене си удостоил с честта в този час да се запиша сред светите мъченици, пострадали за Твоето свято име. Приеми духа ми, който сега напуска този живот и ми дай да намеря благодет у Тебе и Твоя Единороден Син - и направи участници на Твоята милост не само мен, но и онези, които ще живеят след мене, та от всички да се прославя Твоето свято име навеки. Амин.

С тези и други подобни думи дълго се молил свети Антипа, мъчен в нажежения вол. След това, като се помолил и за целия свят, предал духа си в Божиите ръце, сякаш че заспал сладък сън, и възлязъл на небето, украсен със славен мъченически венец. Благочестиви мъже взели светите му мощи и с чест ги погребали в същия град, а от тях изтичало миро, което лекува всички човешки болести за слава на Христа нашия Бог, с Отца и Светия Дух прославян навеки. Амин.

Тропарь, глас 4:

Идолския лести упразднил еси Антипо, и диавольскую поправ силу, пред богоборцы дерзновенно Христа исповедал еси. Темже со ангельскими чины в вышних водворяся, Владыце всех славословие принося, и о нас молебное благодарение предлагаеши, благодать цельбы даруя. Сего ради тя чтим священномучениче Антипо, моли Христа Бога, да спасет души наша.

(Като обезсмили идоолските лъжи и потъпка дяволската сила, дръзновено си изповядал Христа пред богоборците. Затова, въдворен на небесата с ангелските чиновове, като

принасяш славословие на Владиката на всичко, предлагаш и за нас молебна благодарност, дарявайки благодат на изцеление. Заради това те почитаме, свещеномъчениче Антипа, моли Христа Бога да спаси душите ни.)

Кондак, глас 4:

Апостолов сопрестолник, и святителей украшение был еси блаженне, мученически прославився, возсиял еси якоже солнце, всех просвещая Антипо священнее, разрушил еси безбожия нощь глубокую, сего ради тя почитаем яко божественнаго суща священномученика, и целеб подателя.

(Съпрестолник на апостолите и украшение на светителите си бил, блажени; прославил се мъченически, си възсиял като слънце, Антипо свещени, и просвещавайки всички, си разрушил дълбоката нощ на безбожието. Затова те почитаме като истински божествен свещеномъченик и подател на изцеление.)

В памет на светите мъченици Прокес и Мартиниан (ок. 67 г.)

Светите мъченици Прокес и Мартиниан отначало били езичници и изпълнявали длъжността на надзиратели в Мамертинската тъмница, която се намира в Рим.

В тази тъмница били затворени заради проповядването на християнството светите апостоли Петър и Павел. Като видели чудесата, извършени от апостолите в тъмницата, Прокес и Мартиниан повярвали в Христа; а когато апостол Петър, след като се помолил, нарисувал Кръст на Тарпейската скала, и от планината избликнала вода, от нея се кръстили не само Прокес и Мартиниан, но и всички останали, затворени в тъмницата, на брой 47 човека.

След като повярвали в Христа и приели свето кръщение, Прокес и Мартиниан пуснали апостолите от тъмницата. Но Сам Господ се явил на апостол Петър по пътя, когато напускал Рим, и му казал, че Той отива, за да бъде отново разпънат, като с тези думи го накарал да се върне в Рим, където войниците пак го заловили.

Междувременно доложили на Павлин, началника на Прокес и Мартиниан, че те са станали християни. Павлин повикал светиите при себе си и започнал да ги увещава да оставят християнството; когато те му възразили и похулили идолите, той заповядал да ги бият по устата. После, когато и след новите, колкото настойчиви, толкова безплодни и напразни увещания, светиите останали твърди в своето изповядване, ги покачили на дърво за мъчения, жестоко ги рязали с остри оръжия и прогаряли с огън слабините им. Но светиите мъжествено претърпели всичките страдания, в които една римска жена, на име Люцина, ги утешавала и ободрявала.

А Божието наказание не закъсняло да постигне безбожния мъчител. Павлин, който издал заповедта да се измъчват светиите, веднага бил наказан от Бога; като загубил лявото си око, измъчван от зъл дух, след три дена умрял. Синът на Павлин настоял пред префекта на Рим веднага да отведат светите мъченици на смърт и затова те били посечени зад стените на град Рим. Споменатата Люцина взела светите им тела и ги погребала с подобаващи за светите мъченици почести.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}

